

SLOVENSKI PRIMOREC

UREDNIŠTVO in UPRAVA v Gorici v ulici
Orzoni št. 38 — Cena oglasom po dogovoru.
Odpri vsak delavnik od 10. - 12. ure

KATOLIŠKI TEDNIK

IZIDE VSAK ČETRTEK

Poštni čekovni račun št. 11/5092

Leto II. Štev. 38

GORICA DNE 19. SEPTEMBRA 1946.

Cena L. 4.—

Kristus vabi vse!

Jesus je prišel z učenci na višino. Farizeji, herodijanci in saduceji so prišli za njimi. Gospoda je čakala velika množica ljudstva. Spoštljivo mu je napravila prostor, da je sedel na učeniški vzvišeni prostor. — Začel je govoriti, potem ko je bil glasno odmolil k svojemu nebeškemu Očetu. Bila je ena najmočnejših spokernih pridig Gospodovih, prav po zgledu starih prerokov.

Iz svetih knjig je dokazal, da se vse prerokbe v Njem dopolnjujejo in da je prišel Odrašenik na svet. Omenil je tudi Janeza Krstnika, ki je svoje poslanstvo vestno izpolnil, pa ga judovski voditelji niso hoteli slušati in so zakrknjeni ostali pri vsem Janezovem opominjanju in pckori. Mnogo je govoril o grehah, hinavščini in o veliki popačenosti vseh slojev, zlasti voditeljev ljudstva, in o božji jezi, ki se bo nad narod razlila. Govoril je tudi o bodočem prihodu Mesijejem ob koncu sveta in o tolažbi tistih, ki se Boga boje, ker njim se sodbe ne bo treba bati.

K' apostolom se je obrnil in jim rekel, da jih bo poslal oznanjati

odrešenja ter jih je opominjal k zvestobi in stanovnosti.

Vsem pa je položil na srce, naj sprejmejo njegov nauk o dušnem zveličanju, kajti sicer se jim bo sodbi godilo huje kot Sodomi in Gomori, ker ti dve mesti nista imeli ne postave ne prerokov.

Nadaljeval pa je s popolnoma spremenjenim glasom, polnim miline in ljubezni, proseč Očeta, naj ga ne trda srca ljudi, naj privede v njegovo zveličanje vse duše — ali vsaj mnogo — ali vsaj nekatere. Vse hoče z njimi deliti, vse zanje dati, s svojo smrtjo zadostiti za njih grehe. Razprostil je svoje roke na široko kot v objem in zaklical: »Pridite, pridite k meni vsi, ki ste trudni in obteženi; pridite, vi grešniki, spokorite se, verujte in postavite deležni mojega kraljestva! Se posebej se je obrnil k farizejem in voditeljem ljudstva ter jih ravnotako milo vabil, naj se spreobrnejo in sprejmejo njegov nauk. (Iz razodev. Ani Katarini Emmerich, 1774-1824.)

Tudi nam vsem velja Gospodov klic k pokori in Gospodovo vabilo: Pridite! Narod naš, nazaj k Jezusu, če v njem je resnica, pravica, ljubezen, red, mir!

KAKO BO LETOS S SLOVENSKIMI ŠOLAMI?

September se je pričel, jesen gre v deželo in z njo nove skrbi in težave. Kljub težki misli na negotovost bližnje bodočnosti so marsikomu izmed zavednih Slovencev dostikrat vrine tudi vprašanje: kako bo z našo mladino? Ali se bo naša šola izboljšala; ali bodo odločilni krogi pri šolski upravi skušali popraviti očitne nedostatke, ki so motili redni pouk lanske leto?

Lani so se položili temelji za novo slovensko šolstvo na Primorskem, katero je kratkovidni fašizem dvajset let poprej zadušil. Ko so te kraje zasedli zavezniki, so takoj sklenili, da dajo Slovincem domačo šolo. Začetek je bil seveda težak. Ustanoviti je bilo treba srednje in ljudske šole v ozračju, ki je bilo nasičeno s strastmi in narazen idočimi težnjami. Hudi vrtnici političnega boja so grozili, da potegnje mlado stavbo s sabo. Primorski Slovinci pa so po tolikih letih kulturne suše potrebovali predvsem ustanove, ki bi našo zastopljivo mladino približala tisti znameniti izobrazbeni višini, na kateri so bili Slovenci pred prvo svetovno vojno, to je takoj za čehi in dostikrat pred Nemci. Nismo potrebovali političnih govornic. Glavno načelo, ki ga je šol. uprava postavila, je bilo baš to, da je šola namenjena samo pouku, da naj vzgaja za človeško družbo in ne za to ali ono politično stranko. V tem pogledu zasluži zavestna prosvetna uprava vso pohvalo in priznanje.

Tudi med ljudstvo je v teku šolskega leta počasi prodiralo spoznanje, da mora biti šola vzvišena nad dnevno politiko, da naj v šoli odloča samo tisti, ki ji je posvetil življenje in delo. Slovenska šola je pridobila na ugledu in ljudstvo se vedno bolj oklepa svojih učiteljev, ki so res dobri in ne zlorabljajo šole v strankarske namene.

Vemo pa, da proces notranje osemsovojitve in neodvisnosti šole od kvarnih zunanjih vplivov še ni zaključen. Prav radi tega nas živo zanima vedeti, ali pojde razvoj našega šolstva v isti smeri kot lani. Če tej priliki moramo poudariti, da se dobro zavedamo, da se zlasti v osnovni šoli odloča usoda bodočih rodov. Dobra šola pomeni napredek na peti kulture in etične izpopolni-

tve, slaba šola vodi v prepad. Šola mora postati svetišče, kjer ni prostora za strasti. V njej naj bo ozračje mirnega in vedrega dela. Otroci naj se uče razločevati med dobrim in zlom. V šoli naj prevladuje ena sama težnja: postati boljši na srcu in popolnejši na umu.

Slovenski starši, ki so lani s svojim mirnim in tihim sodelovanjem pomagali, da se je šolsko delo vrnilo kolikor toliko nemoteno, pričakujejo od šolske uprave, da ne bo vpeljala načelnih sprememb. Vodilne smernice morajo ostati iste. Enako misli slovenska duhovščina, ki je tudi zastavila svoj vpliv v prid zdravemu napredku. V tej zvezi moramo le ponovno poudariti to, kar je pred sto leti rekel veliki delavec za izobrazbo širokih ljudskih množic škof Slomšek:

Sole pa, če prava ni, je boljše, da je ni!

MOJSTRI EDINOSTI

Iz raznih krajev come B prihajajo poročila, da tamkajšnje oblasti kažejo vedno večjo odločnost, da zatrejo vse verske družbe.

Kako važne so take družbe nele za člane, ampak za versko življenje v duhovni sploh, ve vsakdo, ki se zanima za verska in npravstvena vprašanja.

Toda komunisti so gotovo tega mnenja, da take družbe rušijo edinstvo in enotnost »ljudskega duha«.

Z drugimi besedami: ker ne maramo biti vsi verni in pobožni, bodimo vsi brezbožni. Ker ne maramo vsi iti k Bogu, pojdemo vsi enotno in složno v kraljestvo satana!

Zares mojstri edinosti v hudem! Pa Bog ne daj govoriti, da so ti ljudje proti veri. Oni so samo proti ZVELIČAVNI veri Kristusovi!

Vpisovanje

v slovenske srednje šole v Gorici in Trstu bo od vštetelega 23. do vštetelega 30. septembra 1946.

Istoačasno se bo vršilo vpisovanje v nižjo strokovno šolo (avviamiento), in sicer v vodstvu deške osnovne šole v ul. Croce 3.

Poskusno vpisovanje v nižjo strokovno šolo v Kanalu, Komnu, Trstu,

Nabrežini in Sežani se bo vršilo tudi od 23. do 30. septembra.

Vpisovanje v slovenske osnovne šole se bo vršilo 7. 8. in 9. oktobra 1946. Popravni izpiti na osnovnih šolah bodo pa 10., 11. in 12. oktobra.

Pomembna stoletnica

19. septembra 1946 bo minilo 100 let, odkar se je prikazala na Francoskem na gori La Salette preblašena Devica Marija 15 letni deklici Melaniji in 11letnemu dečku Maksiminu. — Francija je bila takrat pogreznje-

na v hude notranje boje. — Grof Chambord, v katerega so stavili francoski katoličani svoje upanje, meneč, da bo on tisti »veliki vladar«, katerega omenjajo številna prerokovanja, je moral zapustiti Francijo in je umrl kot begunec v Gorici, kjer leži v grobnici na Kostanjevici.

Prikazen je med drugimi napovedmi povedala tudi sledeče: »Francosi naj ne mislijo, da je Chambord »ljubljeni veliki vladar«. Evropa si ga bo morala zaslužiti z velikim trpljenjem.«

Bratje, bratje, kaj ste storili?!

Se vedno nam je pred očmi izmaljeno truplo Edija Devetaka. Dragi Edi, kaj so storili s Teboj? Pobili so te kot steklega psa! S kamenjem so ti razbili obraz in, ah, kako grozno je zovala tista rana na vratu! Nikdar si ne bi mogli misliti, da more človeška roka napraviti kaj takega. Še huje nam je, ker vemo, da Te je ubil slovenski Kujan, brat po krvi. Zakaj ste to storili, bratje? Ali je prelivanje krvi delo za slovenski narod?

Pa ima že marsikdo pripravljen odgovor, tisti stari obrabljeni izgovor: »Ze vedo, zakaj so ga. Je že kaj naredil! Mirno lahko pretehtamo sieherni njegov korak, kajti na njem ni krivde. Je morda izdajal in uničeval svoj narod med to divjo vojno viхро? Ne! Bil je interniran z mnogimi drugimi globoko v Nemčiji dve leti. Morda ni izpolnil svoje dolžnosti, ko se je vrnil domov? Prvi dan je vstopil med partizane še vs slaboten in izčrpan. A fant je imel eno veliko »napako« po komunističnem pojmovanju: ni slepo ponavljal izraz za drugimi. Vedno je pomislil s svojimi možgani. Pohvalil je, kar je bilo prav, in grajal, kar je bilo napačno. Kot član SIAU-a je redno hodil na sestanke. A zadnji čas Edi ni mogel več molčati. VIDEL JE VSO PODLO IGRO KOMUNIZMA, SPOZNAL VSO NJEGOVO PRAZNOTO. Bilo mu je dovolj. Smilil se mu je ubogi narod, tisočkrat ogoljufan. In ni hotel, da bi bilo njegovo ljudstvo sedaj po največjih žrtvah še huje prevarano. Javno je povedal govornikom na mitingih: »Vi nam prodajate komunizem, skrbno zavit v sladke besede o narodnem osvobojenju in svobodi!« Tako je moral marsikateri govornik oditi od Sv. Mihaela z dolgim nosom. Ljudje pa so bili Ediju hvaležni, da jih je opozoril na prevaro. Spet je napravila komunistična partija miting, kjer so

hotel razkrinkati »reakcije«, kot so imenovali vse tiste, ki so Ediju dajali prav. A glej, vsa vas je potegnala s pogumnimi smihelskimi fanti in partija je morala s hitrimi koraki zapustiti miting. Tedaj pa mu je zagrozil tisti, v čigar skrivališču so našli ubitega Edija: »Zapomni si, fant! Ali nas (komuniste op. ur.) priznati in se nam ukloniti, ali pa izginiti s površja zemlje!« — Se večje sovraštvo si je uklopil Edi s tem, da je sprejel službo pri Zavezniški vojaški upravi. Saj so se mu še po smrti posmehovali komunisti, češ, en okupatorjev hlapec več ali manj, bodo pa drugega dobili. Torej je ZVU za komuniste le še okupator, kot so bili Nemci, na vsak korak pa kričijo in se sklicujejo na zavezništvo inščeje njegove pomoči. UNRRA!

To je vse, s čimer bi si mogel Edi zaslužiti tako grozno smrt. Ljudstvo naj sodi! In ljudstvo bo sodilo, a takrat gorje tistim, ki si danes nasilno lastijo voljo in sodbo naroda. Ljudstvo danes spregleduje, sicer za veliko ceno krvi nedolžnih sinov. A ko bo prišlo spoznanje, bo tako kristalno čisto in jasno, da ga ne bo mogla preslepiti več nobena krinka rdečega fašizma! Niso zaman vse žrtve poštenih slovenskih fantov in mož, katerim se je sedaj pridružil tudi naš Edi.

Dragi Edi! Tvoj duh je med nami in nam daje pogum. Predvsem smo ti hvaležni za junaški pogled mučeniške smrti, kajti ob tvojem mrtvem truplu so mnogi spregledali!

Kaj ste storili, bratje? Ubili ste poštenega slovenskega fanta! Kdor pa ubija, je morilec. Torej je le res, da je vzhodna komunistična demokracija teror in da so komunisti krvniki lastnega naroda?!

Smihelski fantje

IZ ŽIVLJENJA CERKVE

Francoski poslanci v obrambo duhovščine

Na eni izmed sej francoske ustavodajne zbornice se je pripetil neljub incident. Neki komunističen poslanec je v govoru napadel francosko duhovščino in njeno delo okupacije. Izjavil je: »Duhovščina je delala po svojih sanjah. Ob teh besedah so vstali v znak protesta vsi poslanci francoskega republikanskega gibanja in mnogi drugi člani demokratskih strank ter zapustili zbornico. Slišali so se glasovi na račun komunistev: »Pojdite v Moskvo!«

Spori med pravoslavni Rusi v Evropi

Izven Rusije živi v Evropi še precejšnje število pravoslavnih Rusov. To so tisti Rusi, ki so ob boljševiški revoluciji šli v begunstvo, in njih otroci. Skupaj z njimi so šli v begunstvo tudi mnogi škofje in duhovniki. Tako se je v tujini organizirala ruska pravoslavna cerkev s svojimi

škofji in duhovniki. Ta cerkev je bila ločena in neodvisna od moskovskega patriarha ali kakoga drugega pravoslavnega škofa v Rusiji. Deloma je živela združena s carigradskim patriarhom, deloma pa je bila neodvisna. Med rusko emigrantsko cerkvijo je užival velik ugled patriški metropolit Evlogij. Tega so hoteli sovjeti pridobiti zase, ko so med vojno začeli z novo politiko do pravoslavne cerkve v Rusiji. Metropolit Evlogij naj bi bil tisti, ki bi jim pomagal pridobiti emigrantsko cerkev za sodelovanje in pokorščino sovjetem.

Sedaj je metropolit Evlogij umrl v Parizu. Na pogreb sta prišla dva škofa iz Rusije kot zastopnika moskovskega patriarha Alekseja. Prišla pa nista samo na pogreb, temveč tudi zato, da bi pomagala pri volitvi Evlogijevega naslednika. Dva kandidata imajo: Vladimir iz Nice in Serafina Lukienova. Ta je kandidat sovjetov, prvi pa kandidat neodvisnih. Do sedaj še ni odločeno, ka-

teri bo dobil končno veljavno imenovanje in priznanje.

Pax Romana zopet zboruje

Katoliška mednarodna vseučiliška organizacija Pax Romana, ki je letos že imela svoj vsakoletni kongres v Spaniji, se je znova zbrala na kongresu v Friburgu v Švici, kjer je bila pred 25 leti ustanovljena. V Friburgu so se letos enkrat zbirali zato, da dajo možnost tudi tistim katoliškim narodom, da se udeležijo kongresa, ki se ga v Spaniji vsled mednarodnih razmer niso mogli udeležiti. Udeležencev je čez 600, predvsem iz Evrope.

Sv. Dominika bodo prenesli

Sv. Dominik je bil po rodu Španec, umrl pa je v Bologni in tam so ga tudi pokopali v stolni cerkvi, kjer ima sijajno umetniško grobnico. Med vojno so njegovo sveto ostanke prenesli drugam v zaklonišče. Sedaj jih bodo zopet vrnili na staro mesto. Ob tej priliki so bil od 7. do 15. septembra velike slovesnosti v čast sv. Dominiku.

Katoliški tisk na Kitajskem

Kitajci so zelo radovedni in veliko berejo. Spoznali so se zadnja leta tudi z belini bolj kot kdaj koli prej in zato jih hočejo poznati vedno bolj. Vsled tega je velike važnosti časopisje.

Ze pred 30 leti je to razumel p. Lebbe, ki je ustanovil dnevnik I Che Pao (Socialno blagostanje). Ta dnevnik je potem izhajal ves čas do danes, čeprav je imel morda vojno veliko težav. Sedaj je morda najbolj razširjen dnevnik na Kitajskem. Izhaja istoačasno v več mestih.

Komunisti pojejo povsod isto pesem

Sovjeti prepovedujejo verski tisk v tistem delu Nemčije, ki ga imajo čni zasedenega. Ali se temu čudite? Saj delajo to celo naši OFarji, ki so »verni«.

POZORI!

Komunisti sovražijo resnico. Zato pregaujajo naš list.

LJUBA MATI BOŽJA SVETOGORSKAI

IV.

Ker sva začela drsati na evangeljski strani, je bilo čisto naravno, da sva potem stopila skozi vrata v zakristijo. Prijazna je bila. Opcldansko sonce jo je razsvetljevalo. Tam sva oddala za sv. maše. Kateri romar tega ne stori? Da bi le pri namenih ne bil preveč sebičen, ne le za svoje rajnike, ne le v svoje bližnje namene, ampak da bi se spomnil toliko potreb vesoljne Cerkev. Gospod Jezus želi takih namenov za sv. maše. Romar, ustredi mu, pa ne le na božji poti, ampak tudi doma. »In prenovil boš obličje zemlje.«

Sedaj pa... v Pekel! Treba ne na desno, tam je bila pot v samostan, ampak na levo. Saj na levi bodo stali tudi na sodni dan kandidati za v peklo. Kdo je pač dal ime pekla tistemu prostoru za velikim oltarjem, kjer so ob steni stale spovednice in vrnes klopi za spovedance? Saj iz spovednice drži pot v nebesa, ne v peklo. Zahtoj, da lahko tudi v peklo — za nevredne, božjeteropne spovedi. Marija pomagaj, da bi take nikoli in nikjer nobene ne bilo. — Pekel so pač rekli tistemu kraju, ker je ob romarskih navajah tam vladala silna vročina. Vse se je potilo: spovedniki in spovednice, ljudje na pokleknicah in po sredi vrnes. Kakšna vročina je morala biti šele gori pod stropom, čeprav je bilo do vrha visoko. O Marija, bodi vse za pokoro!

Siromak

OKNO V SVET

MIROVNA KONFERENCA še vedno razpravlja o našem ozemlju. Zastopnik Južne Afrike je predlagal, naj se zahodna Istra priključi Trstu. Čeh Masaryk pa, naj Trst pripada Jugoslaviji. Braziljanec De Foutoura predlaga novo komisijo izvedencev za proučevanje tržaškega vprašanja, ki naj v teku enega leta reši zadevo. Predlog je pozneje propadel. Severoamerikanec Conrally pa bo »ob primernem času« stavil predlog o Trstu. Višinski je močno napadel Italijane in dokazoval, da Trst pripada Jugoslaviji. Poljski delegat Winniewicz je primerjal tržaško vprašanje z gdanjskim in svaril, naj ne ustvari ob Adriji novega Gdanska, ki bo znal privedi do nove vojne. Trst naj dajo Jugoslaviji. Britanec Mc Neil je za svobodno ozemlje in svobodno pristanišče Trst pod nadzorstvom Združenih narodov. Oglasil se je tudi jugoslovanski delegat Kardelj, ki je med drugim rekel, da Jugoslavija ne more sprejeti francoske črte. Svobodni Trst bo moral obsegati le Trst in najbližja predmestja. Jugoslovansko odposlanstvo je izročilo mirovni konferenci obširno spomenico o meji med Jugoslavijo in Italijo, kjer navaja močne razloge, ki govorijo proti sprejemu francoske črte. Delegat Baebler je pozval pariško konferenco, naj sprejme sklep štirih zunanjih ministrov, po katerem bi morala Gorica pripasti Italiji. Priključi naj se Jugoslaviji. Bonomi je pa pismeno predlagal plebiscit prebivalstva.

Kako lahko bi se reševala vsa taka vprašanja, ako bi narodi spoštovali krščanska načela o pravici in ljubezni! Posebno hudo je za narode, v katere je zaneslo brezboštvo spor med človekom in kristjanom — in narodujakom.

VARNOSTNI SVET. Ukrajina je vložila pri Varnostnem svetu pritožbo proti politiki Grčije, ki naj bi ogrozila mir na Balkanu. Pritožba se je sprejela v pretres. Grčiji očita, da oborožene grške tolpe povzročajo nemire ob albanski meji z namenom, da se Južna Albanija priključi Grčiji. Ukrajince Manuilski je v triurnem govoru očital med drugim, da se grški monarhisti pripravljajo na napad na sosedne države. Grška letala letajo na ogled čez državno mejo in oborožene grške tolpe povzročajo nerode v bližnjem jugoslovanskem ozemlju. Grk Lendramis odgovarja: Kako naj Grčija ogroža mir, ko se njena vojska šele sedaj reorganizira? Pač ima Bolgarija 150.000, Jugoslavija 500.000 in Albanija desetine tisočev vojakov ob grški meji. Jugoslaviji očita, da daje orožje komunistom. Albanija dobiva sovjetsko orožje in sovjetski inženirji delajo utrdbe na grško albanski meji. Angleško vojaštvo je od leta 1940, v Grčiji po želji raznih grških vlad. Borilo se je proti Nemcem in se sedaj sijajno obnaša. Anglež Aleksander Cadogan je rekel, da so Angleži v Grčiji svojo kri prelevili v boju z Nemci veliko mesecev prej, kot so bili Sovjeti in Ukrajina prisiljeni v vojno. Čudi se, da je Ukrajina namesto Albanije vložila priliziv na Varnostni svet, ne da bi se prej pritožila pri britanski in grški vladi. Vidi se, da hoče umetno delati hrup in jemati Varnostnemu svetu ugled. Ameriški delegat Hershel Johnson je izjavil: »Ameriška vlada odločno zavrača naslednje trditve Ukrajine: 1.) da so bile grške volitve potvorne; 2.) da Grčija ogroža mir, ker trdi, da obstaja vojno stanje z Albanijo; 3.) da je propaganda grških monarhističnih ekstremistov grožnja za mir.«

Navzočnost britanske čet v Grčiji je činitelj ravnotežja. Avstralski delegat Paul Hasbuck je mnenja, da je za ugled Varnostnega sveta na mestu, da se ne bavi več z ukrajinsko pritožbo, ker je »neutemeljena, nevdružljiva in obrekljiva«.

SLOVENIJA. Na podlagi sklepa Slovenskega narodno-osvobodilnega sveta bodo dne 27. oktobra volitve v ustavodajno skupščino Ljudske republike Slovenije. Prezidij Slovenskega narodno-osvobodilnega sveta je izdal ukaz o razpustu tega sveta. Na svojem zadnjem zasedanju je narodno-osvobodilni svet

sprejel zakon o ustavodajni skupščini ter zakon o volitvah narodnih poslancev. Po tem zakonu bodo v Sloveniji izvolili na vsakih 10.000 prebivalcev enega poslanca. Vsak vidi, da so volitve velikega pomena. Žal bo šlo vse po diktatu komunistične stranke.

JUGOSLAVIJA. Pred časom smo brali, da so izključili iz srbskega parlamenta znanega poslanca dr. Jovanovića, ker je kritiziral Titovo politiko. Ba je izgubil svoje protirosorsko mesto na vsučilišču in bil izključen iz kmečke stranke. Podpredsednik Titove vlade Prodanović je protestiral proti izključitvi iz parlamenta in dejal, da jo to dejanje protustavno. Zda pa poročajo, da se snuje nova opozicijska stranka »kmečki blok«. Jovanović je izjavil: »Komunistična partija se bo kmalu zavedela, da je nujno potrebno, da se v ljudski fronti osnuje opozicija. To bo sedanjo vlado zunajemu svetu bolj prikupilo. 90% prebivalstva države tvorijo kmetje. Naravno je, da mora ta ogromna večina imeti tudi svoje pravice pri upravljanju države.«

Sicer se o tem bloku govori že leto dni. Ni verjetno, da bi vsemožečna KP pustila svoboden razmah temu kmečkemu gibanju, ker bi ta pomenil njen zaton.

GRČIJA. Grški ministrski predsednik Tsaldaris se je podal v London, da sporoči grškemu kralju Juriju izid plebiscita in ga povabi, da zpet zasede svoj prestol. Iz Londona se je podal v Pariz, da na mirovni konferenci zagovarja pravice Grčije. — Tudi nad Grčijo so opazili leteče raketne bombe. Ugotoviti hočejo, odkod prihajajo ti nestvori. — Jugoslovanski odpravnik poslov v Atenah je izročil grški vladi protestno noto zaradi kršitve jugoslovanskega ozemlja po grških letalih. Ta nota se križa z grško noto, ki zahteva vrnitev letala, ki so ga s protiletalskim topništvom na jugoslovanskem ozemlju prisilili k pristanku, ter na izpustitev pilota. — Grško ministarstvo za tisk poroča, da je neka komunistična tolpa, sestojeca iz več kot 100 mož, napadla neko macedonsko vas v pokrajini Edesa. Najprej so vas izropali, nato zažgali 32 hiš. Druga komunistična tolpa je v južni Macedoniji oropala carinsko postajo in odnesla 30 milijonov drahem, to je kakih 1.350.000 lir. Te tolpe postavljajo tudi mine po cestah. Radi slednjih je zitelo v zrak že 24 vozil.

SREDOZEMSKO MORJE je obiskala nova 45 tisoč tonska ameriška letalonosilka »Franklin Roosevelt« z velikim spremstvom. Na obisku v Atenah je admiral Cassidy izjavil, da imajo trenutno Združene države največ vojnih ladij v Sredozemskem morju. 18. septembra zapusti kakih 12 do 16 britanskih vojnih ladij Malto in se poda na 4 tedensko križarjenje po Egejskem morju. Nekateri švicarski listi menijo, da prisotnost takih ladij nekaj pomeni. Namigujejo, da v novembru izteče pogodba, ki je bila sklenjena o Dardanilih. Sovjetija si namreč močno prizadeva, da bi prišla do posesti letališč in utrdb ob teh morskih ožinah. Pravijo, da je bil pred časom zmorni maršal Zukov odpoklican iz Nemčije in poslan v Odeso, da tam vse pripravi za napad na Dardanele. Tako bi tudi razumeli, zakaj so britanski vojaki v Grčiji trn v peti komunistom.

NEMČIJA. Severnoameriški zunanji minister Byrnes je obiskal Nemčijo in imel pomemben govor v Stuttgartu, kjer je povedal, kako misli Severna Amerika o ureditvi Nemčije. Gre predvsem za trajen mir. Nemčija, rešena militarizma, bo lahko velično pripomogla za mir in si pridobila prijateljstvo mirovljubnih narodov in častno mesto med člani Združenih narodov. Na gospodarskem in upravnem polju ne, se zadržuje meje četverih področij, ki zelo škodijo nemškemu gospodarstvu. Misliti je treba tudi na enotno demokratično vlado v Nemčiji. Nemško ljudstvo samo naj na demokratičen način v obliki nemškega narodnega sveta osnuje začasno vlado, v kateri bi bili odgovorni ministrski predstavniki ali drugi visoki uradniki vseh štirih podro-

čij. — Prišel je čas, ko je treba dočisti meje nove Nemčije. Avstrijo smo že priznali za svobodno in neodvisno državo. V Potsdamu smo začasno dodelili nekatero dele Nemčije Sovjetski zvezi in Poljski. Če bo Sovjetska zveza zahtevala zase Königsberg, bomo njen predlog podprli. Združene države bodo podprle revizijo meja v korist Poljske. Področja, ki naj bi jih dokončno odstopili Poljski, pa bo treba še določiti. Franciji se prizna Posarje. Porurje in Porenje pa spada k Nemčiji.

Sovjetski informacijski urad v Berlinu je objavil uradni izid občinskih volitev v Turingiji in Saksalniji. V Turingiji so dobili enotni socialisti (komunisti in socialni demokrati) 752.396 glasov, liberalni demokrati 383.046 in krščanski demokrati 270.882 glasov. Na Saškem je pa sledeče razmerje: enotni socialisti 1.234.120, liberalni demokrati 487.889 in krščanski demokrati 325.109 glasov. Krščanska demokracija se je prav dobro odrezala v danih razmerah, ko imajo komunisti v rokah škarje in platno, posebno če še pomislimo, da tvorijo na Turinškem katoličani le 2-3%, na Saškem pa 3-4% vsega prebivalstva.

Na POLJSKEM so zelo vznemirjeni radi Byrnesovega govora v Stuttgartu. Bej se za svoje zapadne meje. — Radi Andersove armade v tujini so poslali še dve noti Veliki Britaniji. Slednja še ni odgovorila. General Anders je te dni prispel v London. — Komunisti si močno pri-

zadevajo, da bi za bodoče volitve ustvarili enoten blok vseh strank. Najmočnejša stranka, kmečka stranka pod vodstvom Stanislava Mikolajevica, bo ba je pogajanja prekinita. Kdor se zveže s komunisti, je vedno na škodi.

V BOLGARIJI so glasovali o tem, ali naj bo Bolgarija republika ali monarhija. Glasovalo je 91,56% vseh vpisanih volivcev. Za republiko je bilo 3.801.160 glasov, za monarhijo pa samo 197.176

ITALIJA. V domovino se je vrnil tajnik bivše Italijanske ljudske stranke don Sturzo, ki se je moral pred fašisti umakniti v tujino. Bil je zelo prisrčno sprejet. — Dne 12. septembra je predsednik republike De Nicola otvoril milanski velesojem. Ta velesojem je drugi poveljni velesojem Evrope. Prvi je bil v Parizu. — Italija se je pogodila v obojestransko korist z Avstrijo radi Južne Tirolske, ki naj bi postala nekak most zблиžanja med Italijani in Nemci.

V Lore pri Campedine (Emilija) so našli na njivi zaklad. Dva motorista sta pri oranju zadela na kovinast predmet, ki je bil v zemlji. Ko ga odpreta, se jima prikažejo zlati kegli, posut z dragimi kamni, in drugi zlati predmeti. Najdeno bi rada prikrla kmetu posestniku in zato rečeta, da sta naletela na mino. Kmet gre v strahu poročat maresalke karabinirjev, ki pride in ugotovi, da tehta najdeno zlato 8 kg. Vrednosti dragih kamnov niso še mogli ugotoviti.

po ušesih: »Tesoro mio!«

Ti ljudje imajo ba je dovolj dela v svoji lastni hiši in svojem lastnem sreću. Tam naj napravijo red in potem šele naj pogledajo okrog sebe, če bi se kaj dalo urediti; pa ne z lažjo in nasiljem, ampak z resnico in dobroto. — Dopisniki se podpisujejo z Belo gardo, kar bi značilo, da v Kobariškem kotu ta beseda ne pomeni več takega bavbava, ker tako razvijajo le poštene ljudi. O zadevi je prišel še en dopis. Podpisal ga je g. župnik. Objavimo ga prihodnjic.

Kardinal Hlond med svetovno vojno

Dne 4. in 5. septembra 1939 je kardinal Hlond imel važna posvetovanja s poljsko vlado v Varšavi, kjer je tudi vprico vsega diplomatskega zbora maševal za domovino. Nato je vlada z diplomati zbežala iz Varšave in naročila kardinalu, naj gre v Rim, da bo domovino brani proti nemškim klevetam in popuščil nastop zahodnih zaveznikov. V Siedleth ga je ranila nemška letalska bomba, vendar je hitel na vzhod. Dne 14. septembra je prišel v Romunijo in od tam prispel v Rim 19. septembra. V Rimu je papeži in evropski javnosti poročal o temskih grozovitostih. S pomočjo evropskih diplomatov so se njegova poročila naglo razširila po vsem svetu in imela velik vpliv na javno mnenje v Ameriki. Ko je sredi leta 1940 Mussolini napovedal vojno, je kardinal Hlond z zadnjim vlakom odšel v Francijo, ostal tri leta v Lurdu in skrbel za poljske begunce. Od tam ga je tedanja francoska vlada na nemško zahtevo poslala na Savojsko, kjer so ga v začetku leta 1944 zajeli Nemci, odpeljali v Pariz in ga imeli dva meseca zaprtega v glavnem stanu nemškega Gestapa. Ponudili so mu sestanke s Hitlerjem, a ga je odklonil. Potem so zahtevali, naj da izjavo proti beljševizmu. Kardinal je odvrnil, da kot jetnik ne more dajati izjav. Prvega maja 1945 ga je osvobodila ameriška vojska. Odšel je v Rim in se v juliju vrnil v Poznanj. Tam je postal do tetošnjega Kristusovega vnebohoda, ko je nastopil kot nadškof v Varšavi.

Obvestilo

Ustavljen promet po ul. Morelli
Naznanjamo, da je ulica Morelli, ki je posebno ozka, sedaj proglašena za ulico s prometom v eni sami smeri, in sicer od juga proti severu.
Zato je prepovedano vsem avtom, motorjem in vozovom voziti od nasprotni strani. V ta namen so postavili tudi predpisana cestna znamenja.

Darovi

Za danes se zahvaljuje Urh za dar 1000 L, ki mu ga je poslal neznan dobrotnik iz Gorice za »nekrščenege brice.« Ostali darovi prihodnjic.

Odgovorni urednik

msgr. ALOJZIJ NOVAK
Tiskano z dovoljenjem A. I. S.
Tisk. G. Iucchi - Gorica

Domače novice

Šolski izpiti

Slovenska nižja srednja šola v Gorici sporoča, da bo začetek sprejemnih, razrednih in nižjih tečajnih izpitov v jesenskem roku čno 23. septembra 1946 ob 8. uri zjutraj. Podrobna navodila in razpored bo objavljen od 17. septembra dalje na oglasni deski šolskega poslopja v ulici Randaccio 22. Ravnateljstvo opozarja, da ne bo mogel nihče delati izpitov, kdor bo zamudil ta rok.

Na slovenski višji in klasični gimnaziji ter na slovenskem višjem učiteljskem v Gorici se bodo začeli zrelostni oz. usposobljenostni izpiti 10. oktobra 1946. Vsi drugi izpiti se začnejo že 23. septembra 1946.

Podrobnejši razporedi so objavljeni na šolski deski.
Vpisovanje v šolo se začne 1. oktobra 1946.

DORNBERG

V daljšem dopisu nam brihten dornberški možak opisuje težke gospodarske prilike naših vinogradnikov. Tisti, ki pravijo, da zastopajo naš narod, ne kažejo nobenega zanimanja za rešitev tega gospodarskega vprašanja, ker se zdi, da si želijo gospodarskega propada našega kmeta. Saj vedo, da le nezadovoljno ljudstvo rado pade v komunistične mreže. — ZVU prosí, naj bi skrbel, da se v našo deželo ne uvaža tuje

Marijka:

(18) Marjetica

Po stranski stezi je zavil v gozd in šele ko so nad njim zašumele smreke, se je zavedel, da je na poti, ki vodi na Dolgo brdo. Pogreznjen v najlepše spomine, ki so mu še bolj povečali bolečino, se je napotil dalje. Dospel je na vrh in pogled mu je splaval preko bujnega travnika, posutega s tisoči in tisoči zlatobelih marjetic.

Zazdele so se mu kot radovedna česca otrok, ki ga razočarano izprašujejo:

»Kje imaš našo kraljico, zakaj je nisi pripeljal s seboj?«

Ljubka idila pred mesecem dni je kot živa slika stopila pred njegove oči. Čb misli nanjo je njegova bolečina priklopela do vrhunca; še slednja nitka upanja v njem se je utrgala in zgrmel je v temne prepade člupa.

Vrgel se je v travo in zajokal kot otrok:

»Ah, ve marjetice, sestre, srečne in svobodne evetete tu v soncu in pomladi, vaša kraljica tam doli pa umira. Vsa moja ljubezen in

moje bogastvo je ne moreta več rešiti.«

Mehko so ga božale zvezdne marjetice, kot bi mu hotele povedati: naj jih nikar ne zavida, ko pa je tudi zanje že nabrušena smrtna kosa in so tudi njim že štete ure koma začete življenja.

Pavle je, neobčutljiv za ves ostali svet, trepetal le v svoji neizmerni bcll.

Misel, da bo moral on še živeti, sam, brez Marjetice, ga je navdajala z obupom, da se mu je življenje pred njim zazdelo samo še temna noč brez slehernega žarka tolažbe.

Kdo mu bo podal roko in ga rešil te strašne osamelosti in onemoglosti?

»Pavle, ozri se v nebo, tam bo tvoja rešitev. Samo Bog ostane večn, neustvarjen, zato tudi nemrljiv. Vse drugo pa je podvrženo minljivosti in smrti. Le v Bogu boš našel svoj mir.«

Pavle je zmeden prisluhnil skrivnostnemu glasu v sebi in v noč viharja in bojev je naenkrat proniknil žarek hrepenenja po Bogu:

»O Bog, iz najgloblje notranjosti hrepenim po Tebi, o daj, da Te spoznam in vzljubim, da ne bom več tako strašno sam!«

Kot odgovor na njegov vroči klic je hladno zavelo od skalnatih sten

sem. Kakor božajoča roka dobrega Boga je Pavlu ohladilo razbeljeno čelo.

Dvignil se je. Tedaj se je domislil, da bi njegovo ljubljeno deklico gotovo razveselile marjetice z Dolgega brda. Nabral je cel šop najlepših in se napotil navzdol.

Vsa valujoča pokrajina je blestela v soncu, vse se je veselilo življenja: od najmanjše cvetke v mehki travi do mogočnih stoletnih dreves. Samo v njegovem sreću je slehernno veselje zamrlo, preplavljeno od velike žalosti najtemnejših slutenj.

Pred hišo je srečal Cirilčka in Metodka. Začudil se je in ju vznemirjen vprašal:

»Kako, da danes nista šla v šolo?«
»Mama je ukazala, naj danes ostaneva doma. Pa saj bi se tako v šoli nič ne učila, preveč naju skrbi Marjetica. Gospod Pavle, kaj ne, da ne bo umrla?«

Pavle ju je pogledal žalostno:
»Otroka moja, prosita Boga, da nam jo spet ozdravi. Samo On jo more še rešiti.«

Prvič sta otroka slišala, da je Pavle imenoval Boga. Začudila sta se in zveselila. Kaj vse bi dala, če bi mogla s tem tudi Marjetico razveseliti.

(Nadaljevanje)